

Státní zkouška ze studijního oboru (dílčí státní zkouška, HD101)

Major Field State Exam

Hlavní specializace Hospodářské a politické dějiny 20. století

Obsah:

Okruhy a otázky státní zkoušky vychází z povinných předmětů magisterského oboru (hlavní specializace).

Kód	Název povinných předmětů (skupina sP)	Hodiny (přednášky/cvičení)	ECTS kredity (vyučující)
5HD406	Soudobý diskurs hospodářských a politických dějin	0/2	4 (Tóth)
5HD404	Československé hospodářské dějiny (1918-1992)	4/0	5 (Jakubec)
5HD408	Hospodářské a politické dějiny světa v 19.-20. století	2/2	6 (Fabianková)
5HD301	Sociální dějiny	2/2	6 (Dufek)
5HD414	Hospodářský vývoj Dálného východu po roce 1945	0/2	4 (Skřivan)
5HD415	Hospodářský vývoj USA po roce 1945	2/0	3 (Tajovský)
5HD213 / 5HD409	Dějiny mezinárodních vztahů 19. a 20. století ¹ / Dějiny mezinárodních vztahů do roku 1949	2/0	4 (Tóth)
Celkem			32 ECTS kreditů

Forma:

Podmínkou účasti na státní zkoušce je absolvování všech předepsaných předmětů studijního oboru. Státní zkouška probíhá ústní formou před komisí, jejíž složení se řídí rozhodnutím garanta programu. Komise je minimálně tříčlenná. Na začátku zkoušky si student vylosuje dvě otázky (nesmí být z jednoho okruhu). Po písemné přípravě trvající cca 30 minut student odpoví ústně na vylosované otázky. Pak odpovídá na dotazy zkoušejících. Pro úspěšné vykonání státní zkoušky se předpokládá tvůrčí přístup studenta v odpovědi na položenou otázku; student musí prokázat schopnost aplikovat poznatky v rozsahu povinných předmětů a z prostudované literatury. Po úspěšném složení státní zkoušky je studentu přiděleno 6 ECTS kreditů (jeden ECTS kredit odpovídá 26 hodinám studijní zátěže průměrného studenta).

Exam can be taken upon successful passing of all courses in the specialization field. The examination is oral and administered by a panel of at least three examiners appointed by the supervisor of the major (study field). The examination begins with drawing two questions (from different topics). After a 30 minutes written preparation, student will answer the drawn questions orally as well as additional questions from the examiners. The successful candidate is expected to demonstrate creative thinking and the ability to use knowledge acquired from the compulsory courses and literature. Upon successful completion of the defense a student is given 6 ECTS credits (one ECTS credit corresponds to 26 hours of workload for an average student).

¹ Pro studenty nastupující do magisterského oboru od zimního semestru 2013/2014 je předmět 5HD213 Dějiny mezinárodních vztahů 19. a 20. století nahrazen předmětem 5HD409 Dějiny mezinárodních vztahů do 1945 (0/2, 4 ECTS kredity). Pro studenty, kteří nastoupili do magisterského oboru před zimním semestrem 2013/2014, je předmět 5HD213 stále povinným předmětem.

Okruhy ke státní zkoušce

1. Hospodářský vzestup českých zemí ve druhé polovině 19. století a ekonomické a politické souvislosti vzniku Československa (role českých zemí v rámci Rakouska-Uherska, český hospodářský zázrak, vznik Československa a jeho politický a ekonomický vývoj ve 20. letech 20. století, měnová reforma, pozemková reforma, nostrifikace, daňový systém, mezinárodní obchod)

Economic rise of the Czech lands in the second half of the 19th century; economic and political conditions of the creation of Czechoslovakia

2. Ekonomický vývoj Československa ve 30. letech a protektorátní ekonomika (hospodářská krize 1929/30-1933/34, pokusy o její překonání, měnový systém, zemědělství a průmysl, zahraniční obchod, vliv Německa na protektorátní ekonomiku)

Specific features of economic development of Czechoslovakia in the 1930s and economic development of the Protectorate of Bohemia and Moravia

3. Politický a ekonomický vývoj Československa v letech 1945-1962 (změny v období tzv. „třetí republiky“, role Února 1948, integrace do východního bloku a RVHP, měnové reformy, kolektivizace, přechod k centrálnímu plánování, Rozsypalova reforma).

Political and economic development of Czechoslovakia from 1945 to 1962

4. Šikova reforma a potlačení reformního procesu v Československu po roce 1968 (Šikova reforma, normalizace, konzumní společnost, proměna zemědělství, sociální oblast, krize těžkého průmyslu, životní prostředí).

Šik's reform and suppression of the reform process in Czechoslovakia after 1968

5. Politický a hospodářský vývoj Československa v 80. letech 20. století (zahraničně politická situace, krize ekonomického řízení, pokusy o reformu řízení ekonomiky, krize východního bloku).

Political and economic development of Czechoslovakia in the 1980s

6. Podstata transformace československého hospodářství po roce 1989 (transformační ekonomické procesy, velká a malá privatizace, restituce, návrat k tržní ekonomice, základní rysy ekonomické transformace, rozpad Československa z ekonomického hlediska).

The essence of Czechoslovak economic transformation after 1989

7. Ekonomické a politické okolnosti vzniku komunistického režimu v Číně (občanská válka 1946-1949, čínská ekonomika při vyhlášení komunistického režimu, pozemková reforma, kolektivizace, zahraničně-ekonomické vztahy v prvních letech její existence, Mao Ce-tungova vize hospodářského vývoje)

Economic and political aspects of the establishment of Communist regime in China

8. Proces ekonomických reforem v ČLR v letech 1978-2001 (vymezení a cíle reforem, zvláštní ekonomické zóny, otevírání Číny zahraničnímu obchodu)

Economic reforms in People's Republic of China from 1978 to 2001

9. Hospodářský vývoj Japonska v letech 1945-1973 (role USA a poválečná okupace, Dodgeova linie, faktory hospodářského zázraku)

Economic development of Japan from 1945 to 1973

10. Politické dějiny a nové metodologické přístupy na přelomu 20. a 21. století, tradiční a nové vymezení politických dějin (politické dějiny, mezinárodní vztahy/dějiny diplomacie, „staré“ a „nové“ politické dějiny, kulturní obrat v politických dějinách, „primát vnitřní politiky“, politika a politično, hospodářská a kulturní dimenze mezinárodních vztahů)

Political history and new methodological approaches at the turn of the 21st century, traditional and new definitions of political history

11. Hospodářské dějiny a hlavní témata výzkumu na počátku 21. století (hospodářské dějiny, historická věda, ekonomie a právo, „kulturní obrat“ v hospodářských dějinách, evoluční ekonomie, institucionální ekonomie, ekonomie a právo, ekonometrie, antropologie, kultura a hospodářské dějiny)
Economic history and main research topics at the turn of the 21st century
12. Klíčové problémy historie a historiografie na počátku 21. století (historie jako věda, politické dějiny, mezinárodní vztahy/dějiny diplomacie, hospodářské dějiny, dějiny ekonomie, sociální dějiny, dějiny věd, dějiny techniky, historiografie, postmoderna, interdisciplinarita, kulturní dějiny)
Key problems of history and historiography at the turn of the 21st century
13. Hospodářské souvislosti počátku studené války v USA a role USA při obnově Evropy (Trumanova doktrína, politika zadržování komunismu (containment), Marshallův plán, OEEC, NATO, Vandenbergova rezoluce)
Economic context of the beginning of the Cold War in the U.S. and the role of the U.S. in the reconstruction of Europe
14. Rekonverze americké ekonomiky po druhé světové válce a návrat k mírové ekonomice (konzumní společnost, baby boom, Fair Deal, dynamický konzervatismus, korejská válka)
Reconversion of the U.S. economy after the Second World War and the return to the peace-time economy
15. Proměny americké společnosti na přelomu 50. a 60. let 20. století. Změny v hospodářství a politice, zahraničně-politické souvislosti (konzumní společnost, feminismus, Aliance pro pokrok, New Frontier, pružná odvěta, Peace Corps)
Transformation of the American society at the turn of the 1960s. Changes in the economy and politics, foreign-policy context
16. Hospodářský a sociální vývoj USA v letech vlády Lyndona Johnsona, proměny americké společnosti v druhé polovině 60. let 20. století, zahraničně-politické souvislosti (Velká společnost, Válka chudobě, Medicare, Medicaid, válka ve Vietnamu)
Economic and social development of the U.S. in the years of Lyndon Johnson administration, the transformation of the American society in the second half of the 1960s, foreign-policy context
17. Zahraniční politika USA na konci 60. let a v 70. letech 20. století, její ekonomické souvislosti (Henry Kissinger, politika rovnováhy sil, Pařížská smlouva, vietnamizace vietnamského konfliktu, triangulární diplomacie)
Foreign policy of the U.S. at the end of the 1960s and in the 1970s, its economic context
18. Hospodářský vývoj a proměny hospodářské politiky USA v době ekonomické stagnace 70. let 20. století a v první polovině 80. let 20. století (stagflace, slumpflace, Nový federalismus, první ropný šok, druhý ropný šok, energetická nezávislost, reaganomika, monetarismus, Paul Volcker)
Economic development and changes in economic policy of the U.S. during economic stagnation in the 1970s and in the first half of the 1980s
19. Industrializace a průmyslová revoluce v 19. století na příkladu Velké Británie a Německa, (průmyslová revoluce, industrializace, ekonomické a sociální souvislosti průmyslové revoluce, gründerství)
Industrialization and industrial revolution in the 19th century on the examples of Great Britain and Germany
20. Globální ekonomika na přelomu 19. a 20. století (zlatý standard, globální trhy, nástup USA a Německa, ústup Velké Británie, liberalizace a protekcionismus v zahraničním obchodě)
World economy at the turn of the 20th century

21. Hospodářský vývoj zemí střední a západní Evropy a USA ve 20. a 30. letech 20. století (hyperinflace v Německu, splácení reparací, protekcionismus, deflace během Velké hospodářské krize, řešení Velké hospodářské krize, New Deal a jeho dopady)

Economic development in Central and Western Europe and the USA in the 1920s and 1930s

22. Srovnání zásahů státu v ekonomikách totalitních (autoritativních) režimů ve 30. a 40. letech 20. století na příkladech SSSR a Německa (kolektivizace, industrializace, plánování hospodářství, zbrojení, válečná ekonomika, sociální politika)

Comparison of state interventions in the economies of totalitarian (authoritarian) regimes in the 1930s and 1940s on the examples of the USSR and Germany

23. Hospodářský vývoj světového hospodářství v letech 1945-1971 obecně a na příkladu Spolkové republiky Německo (role USA při obnově Evropy, Marshallův plán, brettonwoodský měnový systém, evropský hospodářský zázrak, indikativní plánování, větší role státu v ekonomice, počátky sociálního státu, sociálně tržní hospodářství)

Economic development of the world economy from 1945 to 1971 in general and on the example of the Federal Republic of Germany

24. Centrálně plánované hospodářství a problémy světové ekonomiky v 70. a 80. letech 20. století (fungování RVHP, hlavní charakteristiky, cíle a problémy centrálního plánování, reformy a kolaps centrálně plánovaných ekonomik, ropné šoky, strukturální změny hospodářství v západní Evropě a USA, stagflace)

Centrally planned economy and problems of the world economy in the 1970s and 1980s

25. Sociální stát v historické perspektivě (vývoj modelů sociálního státu na příkladu Švédska, Velké Británie, SRN, USA)

Welfare state in historical perspective

26. Multikulturalismus (filozofické pozadí, oblasti a doba vzniku, podoby multikulturalismu, úspěchy, problémy a nástrahy při jeho uplatňování, náboženské menšiny, etnické menšiny, většinová společnost, kontext multikulturní situace v poválečných USA a západní Evropě)

Multiculturalism

27. „Ženská otázka“ v historické perspektivě (příčiny feminismu, doba vzniku, proměny cílů a podob, důsledky feminismu, sociální, ekonomické a politické souvislosti tradičního modelu rodiny, hlavní proudy feminismu, sexuální revoluce)

The „Woman question“ in historical perspective

28. Nacismus a holocaust (sociální a myšlenkové kořeny, doba vzniku, projevy a důsledky, struktura voličstva NSDAP, protizidovská politika, arizace, vyrovnávání s nacistickou minulostí)

Nazism and holocaust

29. Společenské a politické změny v západní Evropě v 60. a 70. letech 20. století a nová sociální hnutí (konzumní společnost a její proměny, studentské hnutí, role vietnamské války, rok 1968)

Social and political changes in Western Europe in the 1960s and 1970s and new social movements

30. Společenské a politické změny ve východní Evropě v 60. až 80. letech 20. století a nová sociální hnutí („budování rozvinuté socialistické společnosti“, kořeny, projevy a důsledky tzv. Pražského jara)

Social and political changes in Eastern Europe from the 1960s to the 1980s and new social movements

31. Velmocenská politika 19. století (Vídeňský kongres, základy mezinárodního systému 1815-1848, sjednocení Itálie a Německa, východní otázka, příčiny první světové války)

Great powers politics of the 19th century

32. Příčiny a průběh první světové války (Dvojspolek, Trojspolek, Dohoda, Suezský průplav, fašodská krize, búrské války)

Causes and development of the First World War

33. Versaillesko-washingtonský systém a jeho rozpad (do 1939) (14 bodů prezidenta Wilsona, snahy o evropskou spolupráci, Liga národů, zahraniční politika hitlerovského Německa, otázka reparací, politika appeasementu)

Versailles-Washington system and its decay (until 1939)